

Aan

De leden van de gemeenteraad Diemen

Alle andere belangstellenden

Onderwerp

Plan voor biomassacentrale NUON in Diemen

Datum

30 januari 2019

Geachte Diemenaren,
Beste raadsleden,

Het college van B en W zit niet te wachten op deze biomassacentrale. Diemen heeft het al zwaar. De milieubelasting dankzij al die wegen, al die schepen en een aardgascentrale is nu al zorgwekkend. De luchtkwaliteit is nét binnen de normen, maar de normen deugen niet (zie **bijlage 3**). Biomassa is -op papier- een duurzamere bron van energie dan aardgas. Ook dat wordt wettelijk bepaald door normen, maar op die normen is nauwelijks controle (**bijlage 4**).

Meestal schrijven wethouders brieven aan de raad. Namens het college van burgemeester en wethouders schrijf ik dit keer een brief aan iedereen. Veel Diemenaren hebben, via sociale media, petitie en persoonlijk, laten weten grote zorgen te hebben over de plannen van Nuon voor een biomassacentrale in onze gemeente. Veel mensen geven aan dat ze, net als raad en college, vinden dat de luchtkwaliteit in Diemen onacceptabel slecht is.

Het college vecht, samen met de gemeenteraad, voor de gezondheid van Diemenaren. En voor echt duurzame oplossingen voor de klimaatcrisis. Toch kan de gemeenteraad de centrale op dit moment niet tegenhouden. We hebben dat extra laten controleren. We zijn strijdlustig, maar ook eerlijk. De macht om de centrale te stoppen ligt niet in Diemen. De gemeenteraad gaat maar over een beperkt deeltje van de vergunningprocedure (**zie bijlage 1**).

U heeft recht om precies te weten hoe dat zit. Daarom deze brief aan de raad en alle andere geïnteresseerden. Voor de raadsleden zal in deze brief misschien weinig nieuws staan, behalve de stand van zaken sinds de laatste vergadering. Onderbouwing en toelichting vindt u in de bijlages.

De raad en het college maken zich al maanden ongerust. Al in oktober stelde GroenLinks Diemen schriftelijke vragen, en kwam de Ouderenpartij Diemen met een motie. Sindsdien trekt het college aan de bel, in de media en in de regio. Amsterdam en Almere worden de grootste klanten als de centrale er komt. Met hen zijn we nu in gesprek. Ook met de Provincie en met Nuon wordt gesproken. Wat we niet kunnen afdwingen vanwege bizarre Haagse regels, leggen we toch op tafel. We verwachten van Amsterdam, Almere en de Provincie dat ze ons helpen. Desnoods door middel van een convenant. Gelukkig snappen zij dat zelf ook.

Als de ontwerpverklaring door de gemeenteraad wordt afgegeven zal de Provincie zal besluiten tot het starten van de zienswijzenprocedure, die zes weken duurt. De startdatum moet door de provincie worden aangekondigd in de krant. Er komt een informatieavond van de gemeente zelf over de zienswijzeprocedure. De datum melden we zo snel het kan.

Op alle ingediende zienswijzen wordt vervolgens inhoudelijk gereageerd. De punten die bondgenoten zoals Natuurmonumenten en Duurzaam Dorp Diemen hebben aangedragen worden daarin meegenomen. Als blijkt dat de gemeente toch zou kunnen weigeren, omdat de norm wordt overschreden, dan melden we dat natuurlijk meteen.

Of de Provincie de biomassacentrale nu goedkeurt of niet, u mag van het college verwachten dat:

- we eerlijk en volledig zijn over wat de gemeente wel en niet kan en mag
- we alles doen wat wettelijk mogelijk en zinnig is om de luchtkwaliteit in Diemen te beschermen
- we zorgen dat -als de biomassacentrale er toch komt- dit zo duurzaam mogelijk gebeurt

We hopen dat met uw steun te doen.

Met vriendelijke groet,

Jorrit Nuijens
Wethouder Duurzaamheid

BIJLAGES

1. Wie besluit over wat. Waarom stemt de raad over een Provinciale beslissing?
2. Wat doen we met zorgen van bewoners en milieuorganisaties? Wat kunt u doen?
3. Luchtkwaliteit in Diemen. Het kabinet moet Diemen helpen.
4. Biomassa echt een 'duurzame tussenstap' in de energietransitie? Is het echt tijdelijk?
5. 5. Als er een centrale komt, welke punten wil Diemen dan regelen in een convenant?
6. Overzicht met vragen van raadsvergadering 17/01, met antwoorden
Omgevingsdienst
7. Advies SIX Legal:
 - i. -welke risico's zijn er als de gemeente een onwettig besluit neemt
 - wat kun je vastleggen in een convenant?
8. Advies SIX Legal: de gemeente kan geen MER afdwingen.
9. Planning

Bijlage I.

Wie besluit over wat? Waarom stemt de raad over een Provinciale beslissing?

De gemeenteraad moet wél stemmen, maar gaat er niet over.

De gemeenteraad van Diemen besluit niet over de biomassacentrale. Die beslissing is aan de Provincie Noord-Holland. Die is het bevoegd gezag als het gaat om aanvragen voor biomassacentrales (artikel 6.5, lid 1). Daarvoor moet wel het bestemmingsplan gewijzigd worden. Meestal ligt die macht geheel bij de gemeenteraad. Omdat het hier om een energiecentrale gaat bepaalt de wet echter dat de raad daar veel minder dingen bij mag betrekken dan bij een gewone bestemmingsplanwijziging (art. 2.27, lid 3, van de Wabo). In dit geval mag de raad alleen een hele beperkte toets doen: 'goede ruimtelijke ordening' (art. 6.5, lid 2, Bor). Als aan die wettelijke voorwaarde wordt voldaan, moet de raad een zogenaamde 'verklaring van geen bedenkingen' afgeven. De provincie heeft de gemeenteraad gevraagd die verklaring af te geven. Diemen reageert dus op een verzoek van de provincie, niet op een aanvraag van NUON.

De verklaring van geen bedenkingen (VVGB) wordt afgeschaft in de nieuwe Omgevingswet. Terecht. De VVGB wordt vooral vereist in gevallen dat de ene overheidsinstantie (de Provincie) een bevoegdheid uitoefent in plaats van de andere overheid (Diemen). (Toelichting bij Artikel 2.27 (inmiddels 2.29) van de Wabo (Kamerstukken II, 2006/07, 30844, nr. 3, blz. 113-114). De VVGB is dus geen 'goedkeuringsinstrument', het is een toets op een bevoegdheid die je niet, of niet meer hebt.

Maar als je tegen bént, dan stem je toch tegen? Dat kan, maar dat is erg risicovol.

Een belachelijk ding dus, die VVGB: politici worden gedwongen om voor of tegen iets te stemmen terwijl de echte macht over datgene waarover ze stemmen ze al is 'afgepakt'. Raadsleden kunnen tegenstemmen, maar als de **meerderheid** dat zou doen, dan kan de gemeente schadeplichtig zijn als de weigering van de VVGB niet op wettelijke normen is gebaseerd.

Een schadevergoeding? Dat klinkt als bangmakerij.

Of Diemen moet betalen en hoeveel, hangt af van anderen en wat ze eisen. Als de gemeenteraad geen besluit neemt, terwijl de wettelijk noodzakelijke informatie beschikbaar is (wat hier het geval is) kan de aanvrager van de vergunning een beroep doen op de Wet dwangsom en beroep instellen bij de rechter tegen het niet tijdig nemen van een besluit door de provincie. De provincie kan dat vervolgens verhalen bij de gemeente. Een dwangsom is nog te overzien. Maar Nuon kan via de Provincie of de rechter ook kosten verhalen. Bijvoorbeeld als Nuon de SDE-subsidietermijn van het Rijk mist en miljoenen misloopt. (Zie ook **bijlage 7** met het advies van Six Advocaten over dit onderdeel)

Bijlage 2.

Wat gebeurt er in dit proces met de zorgen van burgers en milieuorganisaties?

Terechte zorgen en beantwoording vragen uit de afgelopen raadsvergadering

Raadsleden, Diemenaren, Natuurmonumenten, het MOB, het Longfonds en Duurzaam Dorp Diemen hebben vlak voor en tijdens de vorige raadsvergadering belangrijke zorgen ingebracht. Vaak zijn het zorgen waar de gemeenteraad niet over gaat. Zoals stikstofdepositie op het Naardermeer. Normaal komen die reacties na de ontwerpverklaring aan de orde.

Toch is er keihard gewerkt om de vragen uit te zetten, door te vragen en nog voor de volgende raadsvergadering preciezere antwoorden te krijgen van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Op alle vragen die in de raad zijn opgeworpen die betrekking konden hebben op de juistheid van de aanvraag is een antwoord gekomen. (Zie bijlage 6)

Nuon schijnt allerlei verschillende cijfers te gebruiken. Weten we daar al meer over?

Ja.

Voor zover de gemeente en externe adviseurs dit in de afgelopen twee weken volledig hebben inschatten is daar een heldere uitleg voor. De experts bij de Omgevingsdienst geven aan dat het verklaarbaar en noodzakelijk is dat Nuon een hogere waarde aanvraagt dan ze gemiddeld gebruikt. Dit wordt gedaan voor piekmomenten waarbij de maximale capaciteit van de centrale wordt gebruikt om aan de vraag te voldoen.

Kan de gemeente niet zelf een Milieu Effect Rapportage afdwingen.

Nee, het blijkt inmiddels dat dit niet kan.

Ook de MER plicht is door de Omgevingsdienst inhoudelijk en juridisch getoetst. Voor de biomassacentrale geldt een MER beoordelingsplicht. Die beoordeling heeft op basis van de ingediende stukken door de provincie plaatsgevonden, waaruit de conclusie is getrokken dat er geen sprake is van een MER plicht. . Hoewel deze beoordeling dus bij de provincie ligt, hebben wij, voor alle duidelijkheid, aan Six advocaten onafhankelijk advies gevraagd. (Zie bijlage xx) . Wij hebben SIX advocaten, na behandeling in de informatieve raad, gevraagd om de MER plichtigheid nogmaals te beoordelen, met name op basis van de vraag: gaat de MER plicht over het hele complex of alleen over de uitbreiding (zie bijlage ..). De conclusie dat de biomassacentrale niet MER-plichtig is, is bevestigd.

Ook de later ingediende aanvulling op de aanvraag van NUON(het niet langer aanvragen van toestemming om meer stikstofdepositie toe te staan) leidt niet tot een andere beoordeling op de vraag of de ontwerpverklaring van geen bedenkingen kan worden afgegeven.

Omdat de aanvraag *juist en volledig* is ingediend, er op dit moment geen gronden zijn waarop onderbouwd kan worden dat de aanvraag niet voldoet aan de toets 'goede ruimtelijke ordening' en omdat, **als die gronden er wel zijn, ze in het zienswijzeproces aan de orde moeten komen**, adviseert het college de raad om in te stemmen met de **ontwerp** verklaring van geen bedenkingen.

Als de raad nu de ontwerp verklaring afgeeft, mag ze dan in juni toch weigeren?

Ja, dat mag de raad. Dat wil zeggen: de raad “verspeelt” geen enkel recht als de ontwerpverklaring wordt afgegeven. Anders zou het wettelijke zienswijzentragect dat hierna volgt, verworden tot een ritueel dansje. In het definitieve raadsbesluit dat ter zijner tijd wordt genomen moet uiteraard wel gemotiveerd worden waarom, na bestudering van alle stukken die dan aan de orde zijn, inclusief alle zienswijzen, tot een definitief besluit wordt gekomen. Die motiveringsplicht geldt uiteraard voor zowel het verlenen van de definitieve VVGB als een eventuele weigering hiervan.

Kunnen zienswijzen dan nog verschil maken?

Ja, dat kan. Maar alleen als een zienswijze aantoont dat buiten wettelijke normen wordt getreden, of dat op een andere manier geen sprake is van ‘goede ruimtelijke ordening’ zoals de wet dat omschrijft, kan de gemeente Diemen alsnog ingrijpen.

Zijn er nog andere manieren om de centrale tegen te houden?

Ja. Bijvoorbeeld als de Gedeputeerde Staten de aanvraag afwijzen, omdat uit een van de vele delen van de aanvraag waar zij over gaan blijkt dat de centrale slecht voor de natuur is. Of als de rechter Nederland zou dwingen om biomassa niet meer ‘duurzaam’ te noemen. Of als door een zienswijze of rechtszaak het Europese Hof ingrijpt. Ook kan het dat Nuon haar plannen aanpast, en kan de Minister besluiten Nuon te helpen met het financieren en ontwikkelen van echt duurzame tussenstappen op weg naar een aardgasloze gebouwde omgeving.

Bijlage 3.

Luchtkwaliteit in Diemen: Diemen kan weinig, het kabinet moet ons helpen.

De luchtkwaliteit in Diemen is niet goed.

Ook zonder biomassacentrale is de luchtkwaliteit van Diemen zwaar belast met "bovengemeentelijke voorzieningen met een regionale functie": snelwegen bijvoorbeeld, binnenvaart op het Amsterdam Rijnkanaal, of de twee bestaande gascentrales. Diemen staat, veel meer dan de meeste andere gemeentes, bloot aan allerlei vormen van luchtverontreiniging. Zoals fijnstof en stikstofdioxide. Deze stoffen kunnen ernstige gezondheidseffecten veroorzaken.

Fijnstof (PM₁₀)¹ is een mengsel van deeltjes die, doordat ze zo klein zijn, diep in de longen en luchtwegen kunnen doordringen. Fijnstof wordt gezien als een van de meest schadelijke componenten van luchtverontreiniging. Met name de uitstoot van ultrafijnstof en roet (als onderdeel van fijn stof) is relevant voor de volksgezondheid. Bij de huidige concentraties zijn de negatieve gezondheidseffecten van stikstofdioxide minder groot dan die van fijnstof. Stikstofdioxide is vooral een maat voor luchtverontreiniging.

Ook de kleinste hoeveelheden fijnstof hebben effecten op de gezondheid. Anders gezegd: er bestaat geen 'veilige hoeveelheid'. Wettelijk mogen gemeentes niets met dat feit. Er geldt een landelijke norm. Ondanks dat de luchtkwaliteit in Diemen slechts langzaam beter wordt, zolang wordt voldaan aan die norm, kan de gemeenteraad alleen maar vragen aan het Rijk om maatregelen.

Wat vinden Burgemeester en wethouders van de luchtkwaliteit in Diemen?

Onacceptabel. Maar het voldoet -bizar genoeg- aan de norm. Daarom moet het kabinet helpen.

We bepleiten daarom al langer het volgende:

- De landelijke norm moet stevig naar beneden worden bijgesteld.
- De snelheid op de Ring moet worden verlaagd naar 80 kilometer per uur of lager.

Wie bepaalt de landelijke normen?

Europa en de landelijke overheid.

Veel van de nationale normen voor luchtkwaliteit komen direct uit Europese richtlijnen. Ze zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer. Wettelijke grenswaarden en actiedrempels zijn vaak een compromis tussen haalbaarheid en gezondheid. De PM₁₀ norm die de World Health Organisation aanhoudt is met 20µg/m³ de helft van de Europese norm. De PM_{2,5} norm is met 10µg/m³ tweeëneenhalf keer zo laag als de Europese norm. Voor de ultrafijnstoffractie (PM_{0,1}) binnen fijnstof is er (nog) geen norm.

Als de luchtkwaliteit niet goed is, kan het dan zijn dat de aanvraag gewoon doorgaat?

Vreemd genoeg kan dat. De gemeente heeft pas een poot om op te staan, als zou blijken dat OF een norm wordt overschreden, OF dat de toe te voegen luchtverontreiniging 'in betekenende mate' bijdraagt aan de verslechtering ervan. Zolang de aangevraagde toevoeging op papier niet meer is dan 1,2 µg/m³ schrijft de wet voor dat de raad dus kan concluderen dat de aangevraagde toevoeging 'niet in betekenende mate' (N.I.B.M., zie WETSARTIKEL) en daarom de ontwerp verklaring niet mag weigeren.

Heeft de aangevraagde VVGB negatieve gevolgen voor de luchtkwaliteit?

Ja.

Hoewel de CO₂ uitstoot wereldwijd door biomassa onder echt duurzame voorwaarden zeker kan dalen, is volgens de aanvraag op het gebied van stikstofdioxide en fijnstof sprake van een verslechtering. Omdat deze verslechtering op papier minder is dan 1,2 µg/m³, is het onwettig als de raad besluit daarom in meerderheid tegen te stemmen. Als een meerderheid van de raad dat doet, terwijl op dit moment op in de onderzoeken bij de aanvraag blijkt dat wettelijk 'niet in betekende mate' sprake is van een verslechtering van de luchtkwaliteit, dan loopt de gemeente financiële risico's. Zie voor die risico's **bijlage 7**.

CONCLUSIE luchtkwaliteit: het Rijk moet Diemen helpen. Dit kan zo niet doorgaan.

Zoals gezegd, het college vind, net als de gemeenteraad, al veel langer dat het Rijk maatregelen moet nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Daarom kaarten we voortdurend aan dat de maximumsnelheid op de Ring flink omlaag moet en dat de landelijke norm moet worden aangepast.

Het kabinet kan het simpelweg niet maken om Diemen niet tegemoet te komen op die punten, als straks echt blijkt dat Diemen een biomassacentrale krijgt opgelegd, ondanks grote maatschappelijke weerstand en zorgen.

Bijlage 4.

DUURZAAMHEIDSASPECTEN BIOMASSAKETEL NUON

Volgens wereldwijde afspraken is besloten dat biomassa ‘hernieuwbaar’ is.

(Inter)nationale kader en beleidsdoelen gaan uit van hernieuwbare energie en CO2 reductie. Hernieuwbare energie is energie uit niet-fossiele hernieuwbare bronnen. Internationaal zijn afspraken gemaakt over welke emissies wel en niet tot een land kunnen worden toegerekend en of energiebronnen hernieuwbaar zijn. Voor de berekeningen wordt biomassa net als bijvoorbeeld zonne- en windenergie als hernieuwbare energiebron beschouwd.

Europese regels, het Akkoord van Parijs en het Klimaatakkoord

Nederland heeft in Europees verband afgesproken dat in 2020 14% van het Nederlandse energieverbruik hernieuwbaar is. Het nationale energie-akkoord uit 2013 richt zich op een aandeel van 16% hernieuwbare energie in 2023. Naar aanleiding van het akkoord in Parijs om de wereldwijde opwarming te beperken tot ruim onder de 2 graden (gericht op 1,5 graden) is in het huidige regeerakkoord als doelstelling opgenomen om in 2030 49% minder broeikasgassen uit te stoten dan in 1990. Het nog te sluiten klimaatakkoord moet leiden tot de concrete afspraken om de doelstelling uit het regeerakkoord te realiseren.

Mag de gemeente de duurzaamheid van biomassa als brandstof in toets op de VVGB?

Nee. Zie bijlage 1 en 2 en het advies van Six

Welke bevoegdheden en taken heeft de gemeente dan wel in de energietransitie?

Vanuit de kaders uit het klimaatakkoord zal elke regio in 2019 een regionale energiestrategie (RES) moeten opstellen waarin de verwachte energievraag (rekening houdend met nieuwe ontwikkelingen en energiebesparingsmaatregelen) en (ruimtelijke) kansen voor hernieuwbare energiebronnen in kaart worden gebracht. Inmiddels zijn de regio's bekend maar zijn er nog veel onduidelijkheden over randvoorwaarden en eisen waar de energiestrategie aan moet voldoen.

De landelijke doelstelling voor 2050 is dat de Nederlandse energievoorziening aardgasvrij en bijna helemaal duurzaam is (80-95% minder uitstoot van broeikasgassen ten opzichte van 1990). Voor de transitie van het aardgas af in 2050 moeten alle gemeenten voor 2021 een transitievisie warmte opstellen met daarin opgenomen welke warmtetechnieken in welk gebied het best kunnen worden toegepast en welke wijken als eerste van het aardgas af kunnen gaan. De ruimtelijke consequenties van deze transitievisie warmte zullen moeten worden opgenomen in de Omgevingsvisie.

Waarom wil Nuon een electriciteitscentrale op gas omgeschakelen naar een warmtecentrale op biomassa?

De energiebehoefte voor de al bestaande huizen en andere gebouwen bestaat voor zo'n 80% uit warmte en 20% uit elektriciteit\kracht. Voor de al bestaande huizen en anderen gebouwen is de transitie naar hernieuwbare warmte dus een veel grotere opgave dan de transitie naar hernieuwbare electriciteit. Na het benutten van energiebesparingsmogelijkheden (zoals isolatie van woningen en het maximaal benutten van nu bestaande restwarmte) zijn er voor de resterende warmtevraag drie mogelijkheden:

- 1) warmtenet (met hernieuwbare warmte),
- 2) all-electric (waaronder warmtepomp3 en warmtepanelen) en hybride elektrisch/technisch gas (waaronder biogas en waterstof).
- 3) Fossiele energie zo schoon en efficiënt mogelijk inzetten

De meest toegepaste vorm van verwarming is aardgas met een gasketel. Bij Warmte Kracht Koppeling (WKK) wordt energetisch hoogwaardige kracht (electriciteit) opgewekt en de daarbij vrijkomende energetisch laagwaardige afvalwarmte benut voor verwarmingsdoeleinden. Hierdoor ligt het rendement van WKK gascentrale een stuk hoger dan voor een hoogrendements c.v.-gasketel. Hetzelfde geldt voor het toepassen van industriële restwarmte.

Welke rol speelt de biomassacentrale volgens Nuon als tussenstap naar volledig duurzaam?

De huidige Nuon centrale is een Warmte Kracht centrale op aardgas. Deze aardgascentrale voorziet momenteel een deel van de gebouwde omgeving van Almere en Amsterdam van warmte. Om van het (Groningse) aardgas af te kunnen gaan zal de gascentrale geschikt moeten worden gemaakt voor geïmporteerd fossiel gas.

Het geïmporteerde gas is in tegenstelling tot het Nederlandse aardgas namelijk hoogcalorisch. Het geïmporteerde gas zal of via bijmenging met stikstof tot laagcalorisch gas moeten worden gemaakt of stookinstallaties zullen moeten worden aangepast op hoogcalorisch gas. Om zeker te weten dat ze tijdens de transitie warmtelevering kan behouden heeft Nuon het plan om eerst een biomassaketel te plaatsen en daarna de centrale af te schakelen om hem geschikt te maken voor hoogcalorisch geïmporteerd gas.

Huidige situatie op het Nuon terrein: aardgascentrale voor elektriciteit en wat restwarmte

Momenteel voorziet de Warmte Kracht gascentrale in vrijwel alle warmtevraag. De warmtevraag heeft een continue component (basiswarmtevraag voor o.a. warmwater) en een seizoensgebonden component (met name verwarming). Alleen in de winterperiode vindt om aan de warmtevraag te voldoen enige bijstook in een gasketel plaats zonder dat er daarbij elektriciteit wordt opgewekt. Om aan de warmtevraag te kunnen voldoen moet de gascentrale continu elektriciteit opwekken

Plan van Nuon: biomassacentrale voor warmte totdat de aardgascentrale is omgebouwd

Met de biomassaketel valt straks de "basiswarmtelast" (die het hele jaar door aan het warmtenet wordt geleverd) onder de door de Rijksoverheid vastgelegde definitie van 'hernieuwbare energie'. Daarnaast vindt dan in de periode oktober tot en met mei "bijstook"

plaats door afvalverbranding, de op geïmporteerd gas aangepaste gascentrale en de gasketel.

Nuon geeft aan dat ze dit als een transitiefase zien voor verdere verduurzaming richting 2050. In 2050 is de bedoeling om de basiswarmtelast vanuit aardwarmte te leveren. In de periode oktober tot en met mei zou dan extra warmte moeten worden geleverd door het datacenter. waterstofgas maar ook nog steeds biomassa (houtpellets en bijstook in de winterperiode met bio-olie).

Duurzaamheidsaspecten biomassaketel:

Om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu van een bedrijf te voorkomen moeten installaties voldoen aan de door de Rijksoverheid bepaalde eisen voor Best Beschikbare Techniek. Het begrip Beste Beschikbare Techniek (BBT) staat voor de meest doeltreffende methoden die technisch en economisch haalbaar zijn. In tegenstelling tot de gascentrale is er bij de biomassaketel geen sprake van Warmte Kracht Koppeling (WKK). Het rendement van de biomassaketel voor de omzetting van energie uit de pellets naar warmte is 92%. Het bij verbranding vrijkomende CO₂ wordt (zowel voor de gascentrale als de biomassaketel) niet afgevangen voor de benutting in glastuinbouw of ondergrondse opslag.

De biomassaketel voldoet volgens de Omgevingsdienst aan de regelgeving voor Best Beschikbare Techniek. Het afschakelen van de Nuon WKK gascentrale voor de basiswarmtevraag is mede vanuit economische redenen gedreven. Voor de productie van warmte met een biomassaketel hoeven, in tegenstelling tot warmte uit een gascentrale met WKK, geen CO₂ emissierechten te worden betaald.

Voor het produceren van warmte met de gascentrale wordt door de Warme Kracht Koppeling elektriciteit geproduceerd die meestal {op prijs} niet kan concurreren met elektriciteit uit kolen.

Vinden burgemeester en wethouders biomassa een slimme stap om nu te zetten?

Het college stelt daar grote vraagtekens bij.

Vanuit klimaat oogpunt is het beter om kolencentrales (eerst zonder WKK en dan met WKK) eerder af te koppelen dan een gascentrale met WKK. Vanuit klimaat oogpunt en benutting van schaarse grondstoffen is het beter houtpellets te stoken in een kolencentrale die wel WKK en/of CO₂ afvang voor levering aan glastuinbouw heeft dan in een eenvoudige biomassa stookketel zonder WKK en/of CO₂ afvang.

Duurzaamheidsaspecten biomassa als energiebron

Voor Nederland speelt biomassa een belangrijke rol in het halen van de hernieuwbare energiedoelstellingen op korte termijn. Het aandeel hernieuwbare energie in Nederland bedroeg 6,6% in 2017. In 2017 was hiervan 60% afkomstig uit biomassa (bron: CBS). Vanuit het Energieakkoord is de subsidieregeling SDE+ voor toepassing van biomassa in kolencentrales opengesteld tot een plafond van 25 Petajoule en zijn eisen verbonden aan de duurzaamheid van de biomassa. De duurzaamheidseisen uit het energie-akkoord zijn uitgewerkt in het verificatieprotocol duurzaamheid vaste biomassa. Deze duurzaamheidseisen gelden ook voor het verkrijgen van SDE+ subsidie voor Nuon voor stadsverwarming op houtpellets. Het verificatieprotocol staat echter onder druk. Op dit moment probeert men aan klimaattafels overeenstemming te bereiken over de juiste

voorwaarden waaronder biomassa als duurzaam bestempeld mag worden. Onder meer de herkomst en daadwerkelijke controle is hier bottleneck.

Biomassa duurzaam? Op papier misschien. Maar in de praktijk?

Bij biomassa kunnen diverse issues spelen: concurrentie met voedsel\landbouwgrond, laagwaardige toepassing van schaarse grondstoffen, verandering landgebruik\biodiversiteitsverlies, emissie van schadelijke stoffen.

In het landelijke verificatieprotocol 'vaste biomassa' worden eisen gesteld aan

- 1) de berekening en reductie van broeikasgassen (tenminste 70% reductie),
- 2) behoud van bodemkwaliteit
- 3) wijziging van landgebruik (niet toegestaan), koolstof (geen langlopende koolstofschuld en behoud van koolstofsinks),
- 4) duurzaam bosbeheer (o.a. behoud biodiversiteit, vitaliteit en productiecapaciteit, lokale sociale aspecten) en
- 5) traceerbaarheid en kwaliteitsborging in de toevoerketen.

De Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) is wettelijk bevoegd om toe te zien op naleving van de wettelijke duurzaamheidseisen. Omdat zo'n 30 jaar duurt voordat de CO₂ die vrijkomt uit biomassa weer is opgenomen in het hetzelfde gebied als waar de biomassa uit afkomstig is, draagt grootschalig verbranden van biomassa in de tussentijd bij aan een tijdelijke verhoging van de CO₂ concentratie.

Vind het college de kritiek op de duurzaamheid van de plannen terecht?

Ja, de meeste kritiek wel. Waarom?

1) Het college vindt dat de herkomst van de biomassa niet goed wordt geborch door de wettelijke normen. Die vormen een slecht te controleren lappendeken.

2) Daarnaast wordt gesuggereerd door Nuon dat biomassa uit bossen in principe CO₂-neutraal is omdat een volgroeid bos geen CO₂ opneemt. Het zou dan beter zijn om hout te oogsten dat dan weer kan aangroeien onder opnemen van CO₂. In de praktijk echter komt het hout nooit uit volgroeid bos en kan niet gesteld worden dat het met zekerheid een CO₂-reductie oplevert. Wel gebeurt het dat (oerbos) wordt gekapt om er een houtplantage van te maken. Een houtplantage bevat veel minder koolstof dan een bos. Hierdoor komen grote hoeveelheden CO₂ extra in de atmosfeer.

3) Het PlanBureau voor de Leefomgeving (PBL) doet geen uitspraken over de periode tot 2030 maar adviseert voor de periode 2030 tot 2050 om biomassa alleen toe te passen als er

a) geen alternatief is en

b) CO₂ niet meteen weer in de atmosfeer terecht komt. Het voorstel van NUON waarin biomassa wordt gebruikt voor ruimteverwarming en geen CO₂ wordt afgevangen voldoet aan beide PBL criteria voor na 2030 niet.

Duurzaamheidsaspecten houtpellets

Nuon geeft aan dat de houtpellets gemaakt worden uit laagwaardige restproducten van houtzagerij en dat het waardevolle hout gebruikt wordt voor de productie van duurzame producten. Vanuit het oogpunt van circulaire economie en grondstoffenschaarste kan houtzaagsel beter eerst worden toegepast in composieten, vulmateriaal of spaanplaat

alvorens het (na eventuele meerdere recycling cycli) in het afvalstadium verbrand wordt (en daarbij tevens energie en warmte opgewekt wordt). Bovendien is niet met zekerheid te zeggen hoe de internationale vraag de komende 12 jaar zich zal ontwikkelen. De druk op landen en bossen om meer biomassa (hout) te produceren zal in elk geval stijgen en werkt fraude en vernietiging van biodiversiteit, leefomgevingen, landbouwgrond in de hand.

Om in aanmerking te komen voor de SDE+ subsidie moet de door Nuon toegepaste biomassa tenminste voldoen aan het voornoemde verificatieprotocol. Dat betekent dat met de stook van biomassa over de gehele keten tenminste 70% CO₂ reductie ten opzichte van fossiele brandstoffen moet kunnen worden gerealiseerd. In de keten van houtpellets kan CO₂ vrijkomen bij het oogsten, transporteren, verwerken en bewerken. De belangrijkste energievraag in de keten ligt volgens Nuon niet bij het transport maar bij de productie van de pellets. Nuon geeft aan dat met houtpellets over de keten genomen 80 – 95% CO₂ reductie kan worden gerealiseerd ten opzichte van fossiele brandstoffen. Om dit percentage te kunnen realiseren gebruikt de pellet fabriek in plaats van met fossiele brandstoffen opgewekte warmte en elektriciteit zelf ook houtpellets

Bijlage 5.

Convenant Nuon

Het College zet in op een privaatrechtelijke overeenkomst (convenant) met Nuon omtrent de randvoorwaarden van de biomassacentrale.

Onderwerpen die wat het college betreft in elk geval aan de orde komen, zijn:

- Tijdelijkheid van de inzet van biomassa in de centrale (transitieperiode)
- Herkomst en duurzaamheid van de biomassa
- Controle op herkomst/duurzaamheid van de biomassa, ook na afloop van de subsidieperiode (en de daaraan verbonden controle-instrumenten vervallen)
- Rol van NUON in verbetering isolatie woningen en bedrijven
- De Trias Energetica: wat gaan we samen doen aan energiebesparing?
- Ontwikkeling alternatieve duurzame bronnen en de inzet van NUON daarbij
- Warmtenet Diemen
- Luchtkwaliteit. We spreken met Nuon een verbeterplan af waarin inzet voor een snelheidsverlaging op de snelweg A10 en schoon vervoer van de biomassa vanuit het havengebied aan de orde komen.
- CO2-afvang. Met de eventuele komst van een biomassacentrale dient zich een unieke kans voor om de CO2 die de centrale uitstoot nuttig in te zetten. Zie daarvoor bijlage y 'CO2-afvang'.

De volgende partijen hebben aangegeven te willen praten over een Convenant.

- Gemeente Diemen {initiatiefnemer}
- provincie Noord-Holland (toegezegd in antwoord op vragen van de PvdDieren)
- NUON {publiekelijk bereid verklaard en ambtelijk bevestigd}
- Gemeente Amsterdam (toegezegd in antwoord op vragen van GL 020)
- Gemeente Almere (bestuurlijk toegezegd aan wethouder Nuijens)

Timeline convenant

Het convenant moet er wat het college betreft het liefst klaar zijn in juni, als de raad weer moet spreken over de VVGB. In overleg met de raad kan tussen nu en juni ervoor gekozen worden meer tijd te nemen. In geval dat raad en college van Diemen daar samen toe besluiten dan is de uiterste datum de dag voor de Provincie besluit, zodat de Gedeputeerde Staten {als bevoegd gezag} zoveel mogelijk van het convenant kan meewegen in haar afweging over de VVGB.

Juridische status Convenant

Uitgangspunt van het convenant is dat de afspraken ook juridisch afdwingbaar zijn. Dat kan. Zie daarvoor het advies van SIX advocaten (**bijlage 7**)